

Leksaker i vårdmiljö

Syfte

Förebygga smittspridning mellan barn i vårdmiljö

Omfattning

Region Norrbotten, öppen-och slutenvårdsenheter där leksaker tillhandahålls.

Ansvarsfördelning

Ansvarig för rutinen samt att göra den känd bland de anställda är respektive chef.

Bakgrund

Barn har på grund av sjukdom, behandling eller ålder ofta en ökad mottaglighet för infektioner.

Leksaker är att jämföra med annan utrustning som delas mellan patienter vilket innebär att de kan ge upphov till smittspridning om de inte hanteras korrekt.

Inom neonatal-och barnsjukvård har studier visat att leksaker kan vara en källa till att barn drabbas av vårdrelaterade infektioner, detta via indirekt kontaktsmitta som kan orsaka smittspridning och utbrott.

Det finns även studier som visar vilka leksaker som är att föredra, ur ett vårdhygieniskt perspektiv.

Verksamhetsrutiner

Verksamheten bör säkerställa rutiner för de leksaker som finns på respektive enhet. Varje verksamhet bör dessutom inventera och bedöma vilka leksaker som behövs på enheten. I bedömningen tas även hänsyn till riskfaktorer för smittspridning och barnens utvecklingsnivå.

- Så få leksaker som möjligt ska finnas i väntrum, mottagningsrum etc. Det är bättre att föräldrar tar med sig sitt barns "favoritleksak" som inte delas med andra barn.
- Vårdenheten ska, utifrån den specifika vård som bedrivs, identifiera vilka leksaker som delas mellan barnen och bedöma frekvens för regelbunden rengöring/desinfektion.
- Gemensamma leksaker ska tåla rengöring/desinfektion, se under rubrik *Rengöring och desinfektion*.
- Verksamheten ska uppmuntra barn och föräldrar till god handhygien i samband med besök.
- Daglig inspektion ska ske av enhetens leksaker där smutsiga leksaker rengörs och trasiga kasseras.

Riskfaktorer

Har barnet riskfaktorer rengörs och desinfekteras leksaken efter varje barn.

Exempel på riskfaktorer: kräkningar, diarré, slem, kraftig salivutsöndring eksem, vätskande sår, blod.

Leksaker som barn har haft i munnen eller som är synligt smutsiga ska rengöras innan nästa barn får leka med dem.

Leksaker som inte ska förekomma

- Textilleksaker
- Träleksaker
- Blåsinstrument eller leksaker som innehåller vatten.

Undantag: Textilleksaker som används vid terapeutisk lek där vårdpersonal deltar och ansvarar för korrekt handhavande, exempelvis nålsättning, demonstration av undersökningar och liknande. Verksamheten ansvarar då för regelbunden översyn och textilleksakerna tvättas i minimum 60 grader mellan varje patient.

Leksaker att föredra

- Hårda leksaker med släta ytor för bästa rengöringsmöjlighet.
- Böcker förvaras i vägghylla med avsikt att det är föräldrar som plockar ner och läser för sitt barn.
Då minskar risken för att små barns näs- och munflora förorena böckerna eller att boken blir liggande på golvet (som alltid betraktas som smutsigt).

Rengöring- och desinfektionsrutiner

En yta måste vara ren innan den kan desinfekteras (smuts och organiskt material motverkar i sig den kemiska effekten av desinfektionsmedel). Smuts och organiskt material tas bort genom att mekaniskt bearbeta (gnugga ordentligt) med rengöringsmedel och vatten. Detta kan minska antalet mikroorganismer på en yta med ca 80 %.

Alla leksaker ska tåla frekvent nötning av rengöringsmedel (diskmedel), vatten samt desinfektion med alkoholbaserad ytdesinfektionsmedel med tensider och ev. klorduk vid smittsam sjukdom.

- Förstahandsvalet för att nå desinfektion är värmedesinfektion i diskdesinfektor (desinfektion med fuktig värme är snabb, effektiv och miljövänlig).
- Andrahandsvalet är manuell rengöring och desinfektion.
- Leksaker som inte kan rengöras/desinfekteras (böcker, tidningar, tråpussel/leksaker etc.) kasseras om de är förorenade med kroppsvätskor/utsöndringar.
- Leksaker rengörs och desinfekteras minst dagligen + vid behov.
- Rengör inte under rinnande vatten eftersom det kan medföra otillräcklig rengöring. Rengöring och desinfektion ska ske så snart som möjligt efter nedsmutsning.

Används alkoholbaserad ytdesinfektionsmedel med tensider så fördela (inte spraya) desinfektionsmedlet på en engångs torkduk och bearbeta ytan mekaniskt (gnugga ordentligt). Beakta att det kan finnas ett behov av att skölja av leksakerna med vatten relaterat till att tensider och eventuell klor kan finnas kvar på ytan.

Efter att leksakerna torkat kan de lämnas ut på nytt till avsett rum. Förvaras på hyllor alternativt i skåp.

Inför checklista med tillhörande instruktion för daglig inspektion, när och hur rengöring och desinfektion och eventuell kassering av trasiga leksaker ska utföras.

Referenser

1. Davies MW, Mehr S, Garland ST, Morley CJ. Bacterial Colonization of toys in Intensive Care Cots. *Pediatric* 2000; Aug 106 (2): 1-5
2. Aviala-Aguero ML, German G, Paris MM, Herrera JF and Safe Toys Study Group. Toys in pediatric hospital: Are they bacterial source? *Am J Infection Control* 2004; 32:287-90
3. Hanrahan KS, Lofgren M, Evidence-Based Practice: Examining the risk of Toys in the Microenvironment of Infants in the Neonatal Intensive Care Units. *Advances in Neonatal Care* 2004; Aug 4(4):184-201
4. Posfay-Barbe KM, Zerr DM, Pittet D. Infection control in paediatrics. *Lancet Infect Dis* 2008; 8:19-31
5. Merriman E, Corwin P, Ikram R. Toys are a potential source of cross-infection in general practices waiting rooms. *British J of General Practice* 2002; Feb 52:138-140

Ovanstående baseras på SOSFS 2005:12 (M)